

September-circulaire

Accres-ontwikkeling

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af-methode wordt het accres genoemd.

Het accres 2016 is voordeliger, ten opzichte van de meicirculaire 2016 komt er € 88 miljoen bij. Welke rijksuitgaven toenemen in dit jaar wordt niet toegelicht in de circulaire. De toename werkt structureel door. Daarnaast is ook het uitkeringsjaar 2017 positiever, € 118 miljoen. De circulaire meldt voor dit jaar extra uitgaven voor defensie, veiligheid, zorg, onderwijs en armoedebestrijding.

De grote afwijking in positieve zin komt echter in de meerjarenraming, vanaf 2018. Dit is het gevolg van het verwerken van de middellange termijn raming (MLT) van het Centraal PlanBureau. In de meicirculaire 2016 ging die niet verder dan de huidige kabinetsperiode, dus tot en met 2017. Met ingang van deze septembercirculaire gaat dat ook verder voor de jaren erna. Dat leidt in de jaren 2018 – 2021 tot een toename van maar liefst € 589 miljoen. Voor onze gemeentelijke begroting heeft dit erg grote (positieve) gevolgen.

Prijsontwikkeling

Gemeenten die in de meerjarenraming van de uitkering uit het gemeentefonds ramen in constante prijzen moeten de inflatie ook niet ramen aan de lastenzijde van hun begroting. Daartoe wordt in het gemeentefonds de uitkeringsfactor tegen lopende prijzen verlaagd ter waarde van de prijsmutatie BBP. Ze ramen dan tegen constante prijzen. Wij zijn in deze begroting 2017 overgestapt naar het ramen in lopende prijzen. Doordat in de septembercirculaire gerekend wordt met een hoger BBP dan in de meicirculaire hebben wij dit vertaald in een hogere stelpost prijscompensatie in onze meerjarenbegroting.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Daarnaast speelt iets anders, nl. de ontwikkeling van de uitkeringsbasis.

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat de omvang van het gemeentefonds niet toeneemt als de hoeveelheden (inwoners, woonruimten, bijstandsontvangers, enz. enz.) stijgen, dan zal per maatstaf het bedrag evenredig moeten dalen om op het te verdelen bedrag uit te komen. Dat is een ingewikkelde methode. Daarom is er gekozen om het bedrag per maatstaf niet te muteren, maar voor een algemeen correctiepercentage: de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactor daalt als er landelijk sprake is van een stijging van de hoeveelheden. Individuele gemeenten kunnen deze korting goedmaken door evenredig te stijgen met de aantallen. Groeigemeenten lukt dat gemakkelijk, de plattelandsgemeenten moeten hier veelal een veer laten, om helemaal niet te spreken over krimpgemeenten. Dit onderdeel van het gemeentefonds kost ons opnieuw € 27.000 in 2017 tot bijna een ton in 2021.

Plafond BTW-CompensatieFonds

Het plafond heeft een omvang van ± € 3,1 miljard. Als het plafond met declaraties door gemeenten wordt overschreden, leidt dat tot een uitname uit het gemeentefonds, bij overschrijding leidt dat tot een toevoeging. De nieuwste inschatting van het ministerie van Financiën geven ten opzichte van de meicirculaire 2016 afwijkingen. In de eerste jaren nadelen, later voordelen.

Overige ontwikkelingen

Er zijn nog wat relatief kleine ontwikkelingen binnen de verdeling die wij niet nader toelichten.

WMO-uitkering – met name huishoudelijke hulp

De omvang van de integratie-uitkering Wmo wordt vanaf 2017 met € 30 miljoen structureel verlaagd omdat gemeenten vanaf dat moment niet meer verantwoordelijk zijn voor de huishoudelijke verzorging voor Wlz-cliënten met een modulair pakket thuis. In de meicirculaire 2016 is dit bedrag per abuis in mindering gebracht op de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo 2015.

De integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo, is per 2017 om dezelfde reden met hetzelfde bedrag verhoogd. Voor Winsum betekent dit een structurele korting op dit gebied van ruim € 35.000. Bij de 3D-taken een toename met dit zelfde bedrag.

3D-taken

De belangrijkste wijzigingen in de omvang van de integratie-uitkering sociaal domein hebben te maken met verkeerde veronderstellingen in de budgettoedeling bij de start in 2015 (een foutieve startstreep).

Groepen cliënten zijn onterecht onder de Jeugdwet en/of Wmo 2015 geschaard, terwijl zij feitelijk in de Wet langdurige zorg (Wlz) thuishoren. Gemeenten hadden (en krijgen) dus ook geen uitgaven voor deze groepen cliënten. In totaliteit gaat het om een verlaging van de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo 2015, met een bedrag van € 179 miljoen in 2017, aflopend tot een bedrag van € 159 miljoen structureel in 2021. Voor het onderdeel Jeugd gaat het om een bedrag van € 47 miljoen in 2017, aflopend tot een bedrag van € 17 miljoen structureel in 2021.

Het kabinet heeft besloten om meerpersoonshuishoudens waarbij één van de partners chronisch ziek is, en daardoor niet kan werken, financieel tegemoet te komen via een verlaging van de eigen bijdragen Wmo 2015. De gemeenten worden via de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo 2015, gecompenseerd voor minder opbrengsten aan eigen bijdragen. Het gaat structureel vanaf 2017 om een bedrag van € 50 miljoen.

Als we de september-circulaire financieel vertalen zien we het volgende beeld:

Gevolgen Septembercirculaire					
Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Stand Begrotingssaldo na uitv.org.	-234.795	-158.640	76.345	247.963	268.254
Algemene uitkering					
Accres-ontwikkeling	143.920	252.459	315.675	333.481	423.497
Prijsontwikkeling binnen accres	0	54.098	99.212	117.169	144.169
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-26.985	-45.082	-72.154	-90.130	-99.116
Plafond BTW-compensatiefonds	-17.990	0	9.019	27.039	63.074
Overige ontwikkelingen	10.074	1.136	10.205	1.224	-7.787
Taakmutatie WMO-uitkering	-35.408	-35.408	-35.408	-35.502	-35.963
Mutatie Algemene uitkering	73.611	227.203	326.549	353.281	487.874
Gevolgen taakmutaties:					
Hogere stelpost prijscompensatie	0	-54.098	-99.212	-117.169	-144.169
Huishoudelijke ondersteuning	35.408	35.408	35.408	35.502	35.963
Invloed begrotingssaldo	109.019	208.513	262.745	271.614	379.668

Decentralisatie AWBZ - WMO

Lagere uitkering	-101.777	-95.393	-94.231	-88.044	-78.504
Aanpassing kostenraming	101.777	95.393	94.231	88.044	78.504
<i>Invloed begrotingssaldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Decentralisatie Jeugdzorg

Lagere uitkering	-67.854	-67.854	-67.854	-67.853	-67.854
Aanpassing kostenraming	67.854	67.854	67.854	67.853	67.854
<i>Invloed begrotingssaldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Decentralisatie Participatie

Lagere uitkering	-413	-384	-359	-333	-325
Aanpassing kostenraming	413	384	359	333	325
<i>Invloed begrotingssaldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Totale invloed Sept.circulaire	109.019	208.513	262.745	271.614	379.668
--------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------

Begrotingssaldo na Sept-circ.	-125.776	49.873	339.089	519.577	647.922
--------------------------------------	-----------------	---------------	----------------	----------------	----------------

In de tabel beginnen we met de stand zoals die is na de opname van de (niet vastgestelde) cijfers vanuit de nieuwe uitvoeringsorganisatie. De cijfermatige effecten van de circulaire zijn voor alle jaren positief. In deze effecten zijn echter ook een aantal mutaties opgenomen die, volgens de huidige afspraken, gevolgen hebben voor lastenramingen; het betreft taakmutaties.

Taakmutaties in het gemeentefonds worden tegengesteld gemuteerd op onze uitgavenramingen. Hierdoor verlopen de taakmutaties budgettair neutraal in onze begroting. Ook de 3-D's worden budgettair neutraal in onze begroting opgenomen. Desondanks is er sprake van fors positieve invloeden.